

Självständigt arbete (18 hp)

Författare		Program/Kurs
Hanna Liljeblad		OP 12-15/SA
Handledare		Antal ord: 11990
Pia Molander	Beteckning	Kurskod
Jan Ångström	Metod och självständigt arbete	10P147

KOMBINERAD BEKÄMPNING I STRID I BEBYGGELSE

ABSTRACT:

Even though battles have been fought in built-up areas for a long time, there have not been any specific theories connected to it. As the world becomes increasingly urbanized, the problem of not having any complete theories with which to analyze military operations in urban terrain becomes bigger. This essay aims to contribute to the field of military theory by investigating if Robert Leonhard's theory of combined arms can be used in analyzing such operations and to be able to explaining the outcome of them.

The main question posed in this essay is; to what extent can Leonhard's theory explain the outcome of military operations in urban terrain? The method used to answer this question is a comparative method formed as a case study of two military operations in urban terrain, Operation Vigilant Resolve and Operation Phantom Fury, which both took place in Fallujah during the Iraq war 2004. The intention is to test Leonhard's theory in both cases by assigning the theory several indicators, which are tested in each case.

The result shows that the indicators appeared almost equally in both cases, even though one of the operations was said to be a success and the other a failure. However during the occasions when the coalition force used combined arms, both operations achieved military effectiveness. The conclusion is that Leonhard's theory of combined arms cannot be used to explain the outcome of military operations in urban terrain. The theory has not been verified and strengthened by empirical evidence, but weakened, which is the opposite of what should have been the result. Combined arms-theory cannot be used to assimilate lessons learned from military operations in urban terrain.

Nyckelord:

Kombinerad bekämpning, strid i bebyggelse, urban terräng, Falluja, Operation Vigilant Resolve, Operation Phantom Fury, Robert Leonhard, combined arms.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
1.1 Bakgrund och problemformulering	2
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.3 Tidigare forskning	4
1.4 Avgränsningar	7
1.5 Disposition	8
2. TEORI	10
2.1 Leonhards teori om kombinerad bekämpning	10
2.1.1 Den kompletterande principen	11
2.1.2 Dilemmaprincipen	12
2.1.3 Alcyoneusprincipen	13
2.1.4 Sammanfattning	14
3. METOD	17
3.1 Forskningsdesign	17
3.2 Insamling av material och källkritik	20
3.3 Analysverktyg	22
4. UNDERSÖKNING	25
4.1 Bakgrund	25
4.2 Den kompletterande principen	26
4.2.1 Jämförandeanalys	27
4.2.2 Sammanfattning	28
4.3 Dilemmaprincipen	29
4.3.1 Jämförandeanalys	29
4.3.2 Sammanfattning	31
4.4 Alcyoneusprincipen	31
4.4.1 Jämförandeanalys	31
4.4.2 Sammanfattning	33
4.5 Sammanfattning	34
5. AVSLUTNING	36
5.1 Diskussion	36
5.2 Reflektion och kritik mot undersökningen	38
5.3 Resultatets betydelse för yrkesutövningen	39
5.4 Förslag på fortsatt forskning	40
LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	41
Litteratur	41
Andra källor	41

1. Inledning

1.1 Bakgrund och problemformulering

Kombinerad bekämpning har funnits länge, i princip under större delen av militärteorins framväxt. Kombination av olika vapenslag för att uppnå en så stor framgång på slagfältet som möjligt har både diskuterats och prövats av diverse militära tänkare,¹ men på vilket sätt kombinationen sker och på vilken beslutfattningsnivå denna skett på har skiftat. Innan 1600-talet fanns denna typ av bekämpning endast på de högre nivåerna, då det ansågs att det inte fanns någon större mening med att kombinera infanteri, kavalleri och artilleri på en låg nivå. Här gestaltade varje vapengren en egen funktion på stridsfältet och en koordination av dessa kunde endast ske på en högre befälhavares order.²

Denna trend ändrades dock nästkommande århundrade till att eftersträva kombinationen av vapenslagen och funktionerna även på lägre beslutfattningsnivå. Detta ledde till att de högre befälhavarnas huvudbry gick från att kombinera olika vapenslags handlingar separat till att nå ett större samarbete mellan dem och till slut kunna maximera effekten av de olika funktionernas egenskaper. Det kom att anses att kombinerad bekämpning, i viss grad, var nödvändigt på stridsfältet, dels för överlevnad, men även för seger.³

Inte heller det militära tillvägagångssättet för operationer i urban miljö har ändrats särskilt mycket de senaste 60 åren i form av taktiska restriktioner och rent karaktärsmissigt, men miljön har trots detta stor påverkan på operationerna i sig. Varför just denna terräng har en stor påverkan på hur striden förs är dels på grund av den fysiska beskaffenheten av terrängen; den är på sätt och vis konstgjord av människor. Dels att det finns civilbefolkning som lever och uppehåller sig i terrängen. Dels begränsningarna som uppkommer i operationskonsten som för det mesta är framtagen för mer öppen terräng, vilket leder vidare till närstriden som är oundvikligt i

¹ Widén, Jerker, Jan Ångström, Försvarsmakten. *Militärteorins Grunder*. (Stockholm: Försvarsmakten, 2005), s. 149-150.

² House, Jonathan M. *Toward Combined Arms Warfare: A Survey of 20th-Century Tactics, Doctrines, and Organisation*. (U.S. Army Command and General Staff College Fort Leavenworth 1984), s. 1.

³ House, 1984, s. 1.

bebyggelse.⁴ De senaste årtiondenas globala utveckling och urbanisering har förändrat världen från lantliga samhällen till mer urbana samhällen. Detta i sin tur ger antydning om att det kommer att vara svårt, om inte säga omöjligt, att undvika strider i bebyggelse i framtiden.⁵

Enligt Alice Hills är teorier om strid i bebyggelse näst intill obefintliga utan omges istället till stor del av teorier om upprorsbekämpning och fredsbevarande insatser.⁶ Trots att denna typ av strid funnits länge är den nyligen återupptäckt och anledningen till detta är inte helt klar, men det har resulterat i att militära aktioner i urban miljö inte analyserats lika mycket som operationer i annan terräng. Detta är därför aktuellt och intressant att undersöka.⁷ Problemet som uppkommer är att det inte finns några teorier som kan tas till hjälp vid analyser av sådana operationer, för att kunna tillgodogöra sig lärdomar utifrån utfallen av dessa, vilka till stor del ligger till grund för de reglementen som tas fram idag.⁸ Detta är aktuellt då striden i denna konstgjorda terräng inte låter sig undvikas i framtiden, precis som den inte kunnat undvikas i det förflutna.⁹ Överste John Antal och major Bradley Gerick nämner i sin bok *City Fights* att det inte finns några genvägar till framgång i strid i urban terräng, men effektiv kombinerad bekämpning kan vara en avgörande del.¹⁰ Detta tar denna undersökning en bit på vägen, men problemet att det inte finns en teori att analysera utifrån kvarstår.

Kan nyttjandet av kombinerad bekämpning vara nyckeln till hur strid i bebyggelse ska föras på ett framgångsrikt sätt? Detta har inte undersökts genom att pröva en teori om kombinerad bekämpning inom just detta forskningsfält tidigare och uppsatsens ambition är därför att bidra till den rådande krigsvetenskapliga debatten angående strid i bebyggelse genom att pröva en sådan teoriers förklaringskraft på utfallet av operationer som utspelar sig i urban miljö.

⁴ Hills, Alice. *Future War in Cities: Rethinking a Liberal Dilemma*. (London: Frank Cass, 2004), sida 243.

⁵ Hills, 2004, s. 4.

⁶ Hills, 2004, s. 1 & 4.

⁷ Hills, 2004, s. 4.

⁸ Hills, 2004, s. 244.

⁹ Hills, 2004, s. 4.

¹⁰ Antal, John F., and Bradley T. Gericke. *City Fights: Selected Histories of Urban Combat from World War II to Vietnam*. (New York: Ballantine Books, 2003), s. 429.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att, genom en jämförande fallstudie, pröva huruvida en teori om kombinerad bekämpning kan förklara utfallet av operationer som utspelas i bebyggelse. Teorin som ska prövas är Robert Leonhards teori om kombinerad bekämpning och fallen den ska prövas på är operation Vigilant Resolve och operation Phantom Fury, som båda utspelade sig i staden Falluja år 2004 under Irakkriget. För att uppnå detta kommer följande huvudfrågeställning och delfrågeställningar besvaras:

- Kan Leonhards teori om kombinerad bekämpning förklara utfallet av militära operationer som utspelas i urban miljö?
 - I hur stor utsträckning använde amerikanerna kombinerad bekämpning under Operation Vigilant Resolve?
 - I hur stor utsträckning använde amerikanerna kombinerad bekämpning under Operation Phantom Fury?

1.3 Tidigare forskning

Ämnet strid i bebyggelse är uppe i debatt, men inga konkreta lösningar eller teorier har uppdagats och framför allt har teorier om kombinerad bekämpning inte testats på området. Det är inte intressant för denna uppsats att fördjupa sig i tidigare forskning angående Irakkriget och operationerna i Falluja i sig, utan det är just den urbana miljön och den kombinerade bekämpningen som står i strålkastarljuset.

Alice Hills skriver i sin bok *Future War in Cities – Rethinking a Liberal Dilemma* om strid i bebyggelse. Hon skriver om hur sannolikheten för att militära operationer i framtiden kommer utspela sig i urban miljö är mycket stor och att om dessa operationer inte var tillräckligt komplexa redan innan, blir de ännu mer komplexa nu. Hon menar detta på grund av att populationen i städer växer, liksom städerna i sig självt, leder detta till att invånarna antingen blir civila offer i striderna eller helt enkelt deltagare i striderna. Varpå hon tar upp bland annat de moraliska och rättsliga dilemman som uppkommer, men även taktiska och teknologiska svårigheter.¹¹

¹¹ Hills, 2004.

Premissen Hills baserar sin bok på är den att operationer i urban miljö har förmågan att bli kritiska säkerhetsproblem under 2000-talet. Till debatten kring strid i bebyggelse bidrar hon med tesen om användandet av våld i hela konfliktsspektrumet, från terroristattacker till konventionella militära operationer.¹²

Irakkriget 2003-2011 medförde att större uppmärksamhet riktades mot just strid i bebyggelse och Hills bok skrevs till största del innan detta. Analysen i boken har omprövats på operation Iraqi Freedom, vilket enligt Hills var ett bra test för hennes argument, vilka trots allt inte ändrats. Ett av dessa argument är att det är viktigt att reflektera över den unika utmaning som framtida krig och strider i städer innebär.¹³ Anledningen till att Hills tas upp som en stor del av forskningsläget i denna uppsats är på grund av att hennes verk är tongivande för hur diskussionen ser ut idag, samt ligger till grund för densamma.

Boken *City Fights* är skriven av överste John Antal och major Bradley Gerick och utgörs av en serie korta historier om hur strid i bebyggelse utvecklats från andra världskriget till Vietnam.¹⁴ De redovisar tretton olika strider som utspelats i urban terräng, för att sedan avsluta med en redogörelse för utvecklingen av USA:s doktrin för strid i bebyggelse. Denna boks översikt av urbana strider resulterade i en sammanfattning av erfarenheter och lärdomar att ta med sig till kommande operationer i urban miljö.¹⁵

Varför denna bok är relevant att redovisa för denna uppsats är främst för att den diskuterar strid i bebyggelse och erfarenheter och lärdomar som dragits och om hur den amerikanska doktrinen utvecklas i och med denna erfarenhet, vilket även är avsikten med boken. Men den är även relevant då den diskuterar kombinerad bekämpning i kontexten strid i bebyggelse.¹⁶ Det förklaras hur viktig den kombinerade bekämpningen är för strid i urban miljö, vilket bidrar till valet av teori för denna undersökning.

¹² Hills, 2004, s. xv.

¹³ Hills, 2004, s. xvi.

¹⁴ Antal & Gerick, 2003.

¹⁵ Antal & Gerick, 2003.

¹⁶ Antal & Gerick, 2003, s. 417.

Boken är som sagt relevant för denna uppsats och dess ämne då ambitionen med denna undersökning är att testa en teori att analysera urbana operationer utifrån. Detta för att kunna tillgodogöra sig lärdomar från utfallet av striderna, liksom *City Fights* avsikt har varit. Det som kan sägas om boken är att trots att den är skriven nyligen och tänker i termer av manöverkrigföring, undersöker den gamla fall. Operationerna i boken utspelar sig mellan 1938-1968 och sedan dess har utvecklingen i världen gått framåt.¹⁷ Dels har kriget i sig utvecklats, dels har urbaniseringen ökat och slutligen har även den tekniska utvecklingen gått framåt. Detta gör att en undersökning av nutida operationer kan skilja sig åt från de dåtida.

En studie som är värd att nämna angående kombinerad bekämpning är Jonathan M. House bok om kombinerad bekämpning *Toward Combined Arms Warfare: A Survey of 20th~Century Tactics, Doctrine, and Organization*¹⁸. I sin studie vill House lyfta fram de generella trender angående taktisk och organisatorisk utveckling gällande integrering av olika vapenslag och vapensystem i de lägre nivåerna. Han menar att dessa trender kan bidra med förståelsen för, utifrån ett historiskt perspektiv, hur kombinerad bekämpning kan användas och organiseras idag.¹⁹

Den kombinerade bekämpningen i sig har House delat upp i minst tre delar; en kompletterande del, där olika vapenslag kan komplettera varandra för att maximera stridseffekten; ett vapensystems styrka kompenserar för ett annat vapensystems svaghet. Del två är att ha en kombinerad organisation, på alla nivåer, för att kunna leda en enhet med syftet kombinerad bekämpning, denna organisation ska klara av både fasta enheter och särskilt sammansatta uppgiftsorienterade enheter. Den tredje och sista delen innebär hur användandet av taktik ska ske när olika vapenslag integrerats till sammansatta enheter.²⁰

I sin forskning söker House, historisk, efter hur kombinerad bekämpning har utvecklats genom åren. Han genomför sin analys på de stora arméerna i världen och förklarar och beskriver, utifrån de strider de genomgått, hur kombinerad bekämpning varit effektivt

¹⁷ Antal & Gerick, 2003, s. 429.

¹⁸ House, 1984.

¹⁹ House, 1984, s. 3.

²⁰ House, 1984, s. 2f.

samt hur organisatoriska och taktiska utvecklingar kopplat till detta som har skett.²¹ Houses forskning angående kombinerad bekämpning är relevant att ta med för att redovisa det forskningsläge som är just nu. Teorin som ska testas i undersökningen, Leonhards teori, är skriven senare än Houses teori, därav valdes Leonhards teori och inte Houses.

Avslutningsvis ska även Daniel Rydbergs bidrag till forskningsläget nämnas i detta avsnitt. Han har skrivit en uppsats om att klargöra begreppet kombinerad bekämpning på en högre taktisk nivå.²² Han genomför sin undersökning genom att operationalisera Leonhard teori om kombinerad bekämpning för att sedan analysera sin valda empiri som utgörs av tysk högre taktik under striderna om Sicilien 1943.

Anledningen till varför Rydberg uppsats är relevant är för att han använt ett analysverktyg, grundat på Leonhards teorier tre principer, detta har använts som inspiration vid framtagandet av analysverktyg till denna uppsats. Viktigt är dock att nämna är att denna uppsats analysverktyg inte är en variant på Rydbergs, utan utgångspunkten ligger i Leonhards teori eftersom att det är den som ska undersökas.

1.4 Avgränsningar

Undersökningen avgränsas till två militära operationer som det amerikanska försvaret genomförde under Irakkriget 2004 i staden Falluja. Detta för att få en mer avsmalnad empiri att arbeta med och på så sätt få en större detaljrikedom i undersökningen. Denna precisering syftar även till att avgränsa undersökningen i tid och rum. I klarspråk har alltså Irakkriget avgränsats i tid genom att välja ett fall i början av 2004 och ett fall i slutet av 2004, där båda fallen inte är längre än en till två månader. Det har även avgränsats i rumsaspekten genom att använda samma plats, nämligen Falluja.

Fallen som används i uppsatsen har även valts utifrån det faktum att Robert Leonhards teori är till stor del baserad på den amerikanska doktrinen och det amerikanska försvarets krigföring. Detta för att få undersökningen att presentera data och resultat

²¹ House, 1984, s. 4.

²² Rydberg, Daniel, *Hur kan kombinerade vapen förstås och användas inom högre taktisk nivå, Sicilien 1943?* (Stockholm: Försvarshögskolan, 2014), s. 8.

som är så representativa som möjligt efter uppsatsens analys. Ännu ett motiv till valet av detta amerikanska förhållningssätt är mängden empiri som finns på ämnet trots närheten till nutiden.

1.5 Disposition

För att måla upp en bild av hur uppsatsen är upplagd och vad de fem kapitlen i stora drag handlar om kommer dessa redogöras för nedan.

Kapitel 1 Inledning

Detta kapitel ger en introduktion till ämnet. Kapitlet ger in kort bakgrund och problemredovisning, samt redogör för syfte och forskningsfrågor. Därefter redovisas tidigare forskning och slutligen beskrivs avgränsningar och uppsatsens disposition.

Kapitel 2 Teori

Detta kapitel förklarar teorin som ligger till grund för uppsatsen och dess undersökning. En djupgående redogörelse för teorin redovisas tillsammans med motiv för varför just denna teori är relevant samt kritik för densamma.

Kapitel 3 Metod

Under detta kapitel förklaras metoden för uppsatsen. Kapitlet är indelat i tre delar: forskningsdesignen; som förklarar hur undersökningen och bearbetningen går till. Därefter material och källkritik; som redogör för insamlat och använt empiriskt material och hur dessa ses ur ett källkritiskt perspektiv. Avslutningsvis redogörande för undersökningens analysverktyg; det vill säga förklaring av hur operationaliseringen av teorin ska användas under analysen.

Kapitel 4 Undersökning

Undersökningskapitlet är indelat i fem delar. Den första delen redogör bakgrunden till de två fallen i fallstudien. Del två till fyra behandlar respektive princip i Leonhards teori om kombinerad bekämpning utifrån det empiriska materialet och den sista delen utgörs av en sammanfattning där resultaten och slutsatserna även redovisas.

Kapitel 5 Avslutning

Här diskuteras resultat och slutsatser från analysen genom att besvara den huvudfrågeställning och de två delfrågeställningarna som ställdes i början av uppsatsen. Därefter kommer avsnittet redovisa reflektioner och självkritik kring undersökningen, samt redogöra för resultatens betydelse för yrkesutövningen och ge förslag på fortsatt forskning.

Litteratur och referensförteckning

Detta kapitel består av en förteckning över den litteratur, metodlitteratur och övriga källor som använts under uppsatsen.

2. Teori

Teorin som valts för denna undersökning är Robert Leonhards teori om kombinerad bekämpning. Sammanställningen av denna teori har utgångspunkt i den amerikanska krigföringen och hur modern amerikansk manöverkrigföring borde se ut idag.²³ Detta ses dock inte som ett problem utifrån undersöknings tyngdpunkt då striderna som valts till fallstudien utkämpas av amerikanska stridskrafter. Leonhard förklarar under introduktionen till sin teori hur han avser förtydliga *varför* kombinerad bekämpning är viktigt för effektivitet i strid, då han anser att denna förståelse saknas i den amerikanska försvarsmakten. Den amerikanska försvarsmakten vet *att* kombinerad bekämpning är bra men förståelsen för principerna bakom doktrinen anses som låg. Leonhard har sett en förminskning i synergien som kombinerad bekämpning medför, till fördel för separat bekämpning där de olika vapengrenarna är åtskilda. Därför ser han behovet av att utveckla en teori som kan förklara dynamiken för kombinerad bekämpning.²⁴

2.1 Leonhards teori om kombinerad bekämpning

Teorin som Leonhard tagit fram är grundad i teorin om manöverkrigföring.

Manöverteorin går ut på att utmanövrera sin motståndare,²⁵ utifrån detta menar Leonhard att doktrinen om kombinerad bekämpning utgår från att göra fiendens styrka irrelevant, genom att i sin tur neutralisera fiendens styrka eller göra den olämplig för situationen i fråga.²⁶ Anledningen till att den kombinerade bekämpningsdoktrinen utgår från denna del i manöverteorin är även att denna syftar till att försöka omintetgöra fiendens styrka genom att göra denna irrelevant vid kritiska lägen.²⁷

Leonhards teori om kombinerad bekämpning består av tre komponenter, eller principer, som är oberoende av varandra. Detta är inte samma principer som ingår i manöverteorin utan den kombinerade bekämpningsteorin innefattar: *den*

²³ Leonhard, Robert R. *The Art of Maneuver: Maneuver-Warfare Theory and Airland Battle*. (Novato, CA: Presidio Press, 1991), s. 78.

²⁴ Leonhard, 1991, s. 78.

²⁵ Leonhard, 1991, s. 61f & 66 & 73.

²⁶ Leonhard, 1991, s. 68f.

²⁷ Leonhard, 1991, s. 92.

kompletterande principen, dilemmaprincipen och Alcyoneusprincipen, och det är genom dessa tre sätt som kombinerad bekämpning kan uppnås på.²⁸

2.1.1 Den kompletterande principen

Den första aspekten för att förstå teorin om kombinerad bekämpning är att varje vapengren, exempelvis; infanteri, artilleri, mekaniserat och stridsflyg, har styrkor och svagheter som skiljer sig från vapengren till vapengren. För att exemplifiera: infanteriets styrkor är att kunna operera i betäckt terräng, förmågan att kunna kontrollera terrängen med sin stora numerär soldater och förmågan att tyst uppnå en stor rörelse. På samma sätt som det finns styrkor, finns även svagheter i infanteriet; trots att rörelseförmågan är god, är den långsam när framryckningen ej sker uppsuttet, de har oftast ingen större tillgång till höghastighets- och pansarpenetrerande vapen, och är oftast sårbara i öppen terräng. Att inneha styrkor och svagheter är inte speciellt för infanteriet, utan gäller alla vapengrenar.²⁹

Den kompletterande principen konstaterar att genom att kombinera de olika vapengrenarna till en enda organisation, kan de olika vapengrenarnas styrkor komplettera varandras svagheter. Detta innebär att om infanteriet har stridsvagnar i närheten kan de utnyttja deras höghastighetsvapen och pansargenomträngande vapensystem i sin egen rörelse. På samma sätt kan stridsvagnarna utnyttja infanteriet att säkra terräng för dem när denna är betäckt. Om artilleriet är inblandat kan detta bidra med understödjande eld medan både infanteriet och de mekaniserade enheterna genomför olika rörelser, som i sin tur skyddas av manöverenheterna som kontrollerar terrängen som omger artilleriet. Konsekvensen är att varje vapengren tjänar varandra.³⁰

Det finns några fler punkter att uppmärksamma i den kompletterande principen. För det första är den fokuserad på de egna trupperna, alltså egenfokuserad. Dynamiken av denna kompletterande relation mellan vapenslagen syftar till att omintetgöra egna svagheter genom att kombinera vapenslagen. För det andra uppnår denna kombination en synergieffekt, summan av effekten av de olika vapenslagen är större tillsammans än

²⁸ Leonhard, 1991, s. 92f.

²⁹ Leonhard, 1991, s. 93.

³⁰ Leonhard, 1991, s. 93.

om de verkat var för sig. För det tredje är denna relation inte begränsad till dagens teknologi eller organisation, den är på så sätt allmän hållen och tidlös, vilket i sig gäller alla tre delar av teorin. Kombinerad bekämpning har nyttjats sedan antiken och trots att framtiden ändras, kommer inte synergien från att kombinera vapengrenar att försvinna.³¹

2.1.2 Dilemmaprincipen

Den andra principen i denna teori är dilemmaprincipen. Denna princip är motståndarfokuserad och menar att motståndaren hela tiden kommer att vara sårbar för ett vapenslag i samband med att denne försvarar sig mot ett annat. De egna vapengrenarna måste alltså kombineras på ett sådant sätt att detta tar sig i uttryck i förhållande till fienden, detta skapar alltså ett dilemma för motståndaren.³²

Exempelvis skapas problem för fienden om denne ställs inför en ofördelaktig förmågesituation, såsom att dennes stridsvagnsenhet möter en infanterienhet som kan manövrera i betäckt terräng, när stridsvagnarna inte kan det. *Men*, ett lösbart problem är inte något som denna princip vill uppnå, utan snarare ett olösbart dilemma. Att skapa ett dilemma för fienden är att angripa dennes stridsvagnsenhet med både egna stridsvagnsenheter och egna infanterienheter, så fienden måste besluta om vilken stridskraft denne ska bekämpa. Väljer fienden att bekämpa stridsvagnsenheterna är denne sårbar för ett infanterianfall och om fienden väljer att bekämpa infanterienheterna är denne sårbar för ett stridsvagnsanfall. Nu har fienden ett olösbart dilemma och kommer förlora just denna strid.³³

Historiskt sätt har användande av kombinerad bekämpning gått både bra och dåligt. Överbetonas en vapengren under en operation som tillämpar kombinerad bekämpning kommer detta resultera i att operationen misslyckas. Trots nutidens teknologiska framsteg gällande både vapen och andra system är det tydligt att den sammanlagda effekten blir större när olika vapengrenar synkroniseras.³⁴

³¹ Leonhard, 1991, s. 94.

³² Leonhard, 1991, s. 94.

³³ Leonhard, 1991, s. 94f.

³⁴ Leonhard, 1991, s. 95.

2.1.3 Alcyoneusprincipen

Leonhard har gett den sista principen namnet av en jätte från den grekiska mytologin. Olympierna var i strid med jättarna, titanerna, men enligt en profetia om striden kunde ingen *gud* förgöra jättarna, endast Herkules kunde dräpa dem. När Herkules sköt sin första pil mot Alcyoneus, fiendens ledare, föll jätten till marken men reste sig snabbt upp igen. Anledningen sägs vara att striden utspelade sig på Alcyoneus hemmamark och när Atena förklarade för Herkules att jätten inte kunde besegras där plockade Herkules upp Alcyoneus på sina axlar och bar jätten över landsgränsen där Herkules besegrade denne med en påk.³⁵ Det Leonhard har tagit med sig till sin teori om kombinerad bekämpning från denna korta sägen är, vad Leonhard påstår, en unik inblick i modern kombinerad bekämpningskrigföring. Principen som Leonhard har döpt till Alcyoneusprincipen går alltså ut på att få fienden att flytta sig till annan terräng, en terräng där denne är som mest sårbar.³⁶

Vidare fastslår Leonhard att det generellt är fel att anfälla ett system med ett liknande system. Denna typ av strid blir direkt en rättvis strid i terräng som är gynnsam för fienden, oavsett vilken vapengren det gäller. Utan striden ska föras med så olikt system från fiendens system som möjligt, i terräng som är gynnsam för egna system och framhäver dess styrkor och fiendens svagheter. Leonhard bedömer att amerikanska försvarsmakten idag inte anammar detta synsätt utan strider hellre mot stridsvagnar med egna stridsvagnar.³⁷

En annan aspekt av denna princip är att fienden inte endast ska uppträda i terräng som är för denne ogynnsam, utan denne ska uppträda där – utan sin förmåga till kombinerad bekämpning. Denna andra aspekt av principen är alltså att beröva fienden dennes förmågor, för att sedan utnyttja den svaghet eller sårbarhet som uppkommit. Exempelvis slå ut fiendlig luftvärnsförmåga och sedan anfälla med attackföretag från flyg eller helikopter, eller frånta fienden möjligheten att använda infanteri och sedan möta fiendens mekaniserade delar i betäckt terräng. Målet är att möta en fiendlig styrka som

³⁵ Graves, Robert, *The Greek Myths*, (New York, 1955 (reviderad 1960)), s. 80.

³⁶ Leonhard, 1991, s. 96f.

³⁷ Leonhard, 1991, s. 98.

saknar den specifika förmåga som krävs för den terräng striden just nu utspelas i, medan egna förband kan behålla förmågan till kombinerad bekämpning.³⁸

2.1.4 Sammanfattning

Denna teori består alltså av tre element som är oberoende av varandra, dessa tre delar, eller principer är: *den kompletterande principen* som är egenfokuserad och går ut på att de olika vapengrenarna, vid kombination, kompletterar varandras styrkor och svagheter och uppnår en synergieffekt. *Dilemmaprincipen* som är motståndarfokuserad och går ut på att ställa motståndaren inför ett olösbart dilemma genom exempelvis att få motståndaren att behöva välja vilken förmåga denna ska försvara sig mot under striden. Och *Alcyoneusprincipen* som går ut på att få motståndaren att uppträda i en för denne ogynnsam terräng, i terräng där dennes förmågor ej maximalt går att utnyttja.

Teorin är allmänt hållen och utgår inte från en specifik vapengren, på samma sätt som kombinationen av vapengrenar kan ske mellan alla typer. Med hänsyn till dess historia och konstanta synergieffekt är teorin även tidlös och kan användas vid analyser på strid och krig i alla tider, den är alltså ej bunden till en särskild tidsepok.³⁹ Av detta faktum har just denna teori valts. Att teorin kommer användas för att analysera strid i bebyggelse, som operationerna i fallstudien utspelas i, är för att se om den kan förklara utfall från strid i sådan terräng, samt att denna undersökning på så sätt är unik då just denna teori inte används som analysverktyg i denna kontext tidigare.

Ytterligare ett argument för valet av just denna teori är på grund av att i tidigare undersökningar om hur strid i bebyggelse förs av olika länder har den kombinerade bekämpningen fått en allt större roll. Undersökningar som genomförts på bland annat Australien, Kanada, Frankrike, Tyskland, Ryssland, Kina och Singapore avslöjade att de största karaktärsdragen deras doktriner har angående strid i bebyggelse var bland annat att operationer i bebyggelse mer och mer ses som en kombination mellan

³⁸ Leonhard, 1991, s.106.

³⁹ Leonhard, 1991, s. 94.

vapengrenar, eller till och med som gemensamma operationer.⁴⁰ Även USA ser urbana operationer som kombinerade vapenoperationer.⁴¹

Teorin är till viss del av det förklarande slaget, vilket betyder att den på något sätt strävar efter att påvisa ett orsakssamband mellan de beroende och de oberoende variablerna.⁴² Detta innebär att utfallet av operationen bör bli att den enhet som använder sig av kombinerad bekämpning i stor utsträckning lyckas.⁴³ De oberoende variablerna i denna undersökning är alltså: den kompletterande principen, dilemmaprincipen och Alcyoneusprincipen, den beroende variabeln är utfallet. De oberoende variablerna kommer under metodkapitlet operationaliseras och tilldelas indikatorer för att på så sätt utgöra kriterier som empirin måste uppfylla för att benämnas som kombinerad bekämpning.⁴⁴

Leonhards teori är som sagt allmänt hållen och är till största del positiv för undersökningens skull, dock blir operationaliseringen av teorin svårare. Det krävs att indikatorerna som väljs ut representerar den faktiska essensen av principerna i sig och inte endast verkar enskilt. Det krävs också att principerna konkretiseras för att få fram ett användbart analysverktyg till undersökningen i sig.

Nästa steg blir att utgå från det faktum att teorin endast diskuterar fördelar med kombinerad bekämpning och berör inte i någon uträkning problemen och svårigheterna med att kombinera vapenslag och funktioner på stridsfältet. Teorin är även normativ och det är därför den endast lägger vikt på de positiva aspekterna och hur kombinerad bekämpning ska användas för att vinna krig.⁴⁵

Att teorin inte tar upp de svårigheter som kombinerade vapenslag för med sig är den största nackdelen. Dock är det inte gemensamma operationer i sig som är i fokus under

⁴⁰ Hills, 2004, s. 52-57.

⁴¹ Hills, 2004, s. 44.

⁴² Widén & Ångström, 2005, s. 174. & Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tufte, and Geije Johansson. *Introduktion Till Samhällsvetenskaplig Metod*. (Malmö: Liber, 2003), s. 75.

⁴³ Teorell, Jan, and Torsten Svensson. *Att Fråga Och Att Svara: Samhällsvetenskaplig Metod*. (Stockholm: Liber, 2007), s. 29. & Esaiasson, Peter, et al. *Metodpraktikan: Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. (Stockholm: Norstedts juridik, 2007), s. 54.

⁴⁴ Johannessen & Tufte, 2003, s. 45.

⁴⁵ Widén & Ångström, 2005, s. 174.

denna uppsats utan snarare synergien som uppkommer vid användande av kombinerad bekämpning och om denna teori kan verifieras på strid i bebyggelse. Men själva begrundandet, om kombinerad bekämpning ska användas eller inte, ställs mot de svårigheter sådana operationer bär med sig. Att organisera denna typ av operationer för med sig många olika överväganden, bland annat att organisera de olika delarna som ingår – styrkan i sig, ledningen och samordningen mellan de olika delarna.

3. Metod

Detta kapitel kommer innehålla förklaring och redovisning av vilken metod som kommer användas under uppsatsen. Kapitlet kommer inledas med uppsatsens forskningsdesign och därefter redovisa valen som gjorts angående insamling av empiri och till denna tillhörande källkritik. Slutligen kommer kapitlet förklara hur undersökningens analysverktyg kommer se ut i form av en operationalisering av Leonhards teoris tre principer.

3.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignen för denna uppsats kommer att vara att pröva en teori i en jämförande fallstudie med användandet av tekniken: kvalitativ textanalys.

Denna undersökning prövar en teori på empiriskt material och det är teorin som är huvudpersonen. Det ligger i en teoriprovande studies natur att genom att pröva en teori på olika fall eller händelser falsifiera, bekräfta eller förkasta teorin. Detta är vad denna uppsats undersökning syftar till, att svara på frågan huruvida Leonhards teori om kombinerad bekämpning kan förklara utfallet för militära operationer i urban terräng.⁴⁶

Valet av fallstudie som analysmetod har gjorts för att få ett större djup än bredd i undersökningen.⁴⁷ En passande design på fallstudien för denna undersökning är en jämförande design, närmare bestämt mest lika-designen.⁴⁸ Mest lika-designen passar bättre för denna undersökning än exempelvis den statistiska designen som har ett större behov av en stor mängd fall, vilket för denna uppsats kontext inte finns att tillgå.⁴⁹ Vid en mest lika-design är valet av fall en viktig del i det analytiska arbetet, fallen måste här väljas strategiskt och vara så lika varandra som möjligt. Svårigheten med denna design är därför det eftersträvande fallvalets homogenitet. Det är näst intill omöjligt att hitta fall som är helt lika.⁵⁰ Denna undersöknings fall har valts på detta strategiska sätt för att

⁴⁶ Esaiasson et al., 2007, s. 42.

⁴⁷ Denscombe, Martyn. *Forskningshandboken: För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*. (Lund: Studentlitteratur, 2009), s. 59f.

⁴⁸ Denk, Thomas. *Komparativa Analysmetoder*. (Lund: Studentlitteratur, 2012), s. 10 & 45.

⁴⁹ Esaiasson et al., 2007, s. 106f & 112f.

⁵⁰ Esaiasson et al., 2007, s. 114f.

kunna undersöka och förklara den beroende variabeln, utfallen, med hjälp av den oberoende variabeln, kombinerad bekämpning:⁵¹

BEROENDE VARIABEL	FALL 1 – Operation Vigilant Resolve	FALL 2 – Operation Phantom Fury
Utfall	Misslyckad	Lyckad

52 Tabell 1

OBEROENDE VARIABLER	Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury
Den kompletterande principen (1)	%	%
Dilemmaprincipen (2)	%	%
Alcyoneusprincipen (3)	%	%

53 Tabell 2

BAKGRUNDS- VARIABLER	FALL 1 – Operation Vigilant Resolve	FALL 2 – Operation Phantom Fury
Plats	Falluja	Falluja
Tid	2004	2004
Mål	Göra staden fri från insurgenter	Göra staden fri från insurgenter
Aktör	Statlig, 1. MEF ⁵⁴	Statlig, 1. MEF
Terräng	Bebyggelse	Bebyggelse
Motståndare	Insurgenter, icke statliga aktörer	Insurgenter, icke statliga aktörer
Konflikt/krig	Irakkriget	Irakkriget

55 Tabell 3

De valda fallen ingår även i en specifik population av fall, nämligen militära operationer i urban miljö, och är representativa för denna typ av fall.⁵⁶ Motivet till detta är för att kunna generalisera utifrån den grupp fall som undersökningens två fall finns i.

Generaliserbarheten hos resultaten som undersökningen utmynnar i blir större för andra operationer i urban miljö än de två som ingår i denna uppsats.⁵⁷ Denna typ av generalisering är även en svaghet hos fallstudien men trovärdigheten i generaliseringar som görs utifrån undersökningens resultat förstärks genom denna redovisning av kontexten och populationen som fallen hör till och liknar.⁵⁸

⁵¹ Esaiasson et al., 2007, s. 113.

⁵² Tabell 1: den beroende variabeln.

⁵³ Tabell 2: oberoende variabler.

⁵⁴ 1. MEF: 1st Marine Expeditionary Force.

⁵⁵ Tabell 3: bakgrundsfaktorer.

⁵⁶ Denscombe, 2009, s. 65. & Esaiasson et al., 2007, s. 187. & Johannesen & Tufte, 2003, s. 85.

⁵⁷ Patel, Runa, och Bo Davidson. *Forskningsmetodikens Grunder: Att Planera, Genomföra Och Rapportera En Undersökning*. (Lund: Studentlitteratur, 2011), s. 56f. & Denscombe, 2009, s. 68.

⁵⁸ Denscombe, 2009, s. 72.

Valet av att tillämpa den kvalitativa textanalysen vid analysen av materialet har gjorts för att kunna få fram det centrala i texten som är viktigt för undersökningen.⁵⁹ Tekniken passar även bra när det är just texter som ska undersökas, vilket denna undersökningsmaterial består av.⁶⁰ Ytterligare motiv till användningen av denna teknik är att ur en stor mängd data, då det finns mycket skrivet om just fallen som valts till fallstudie, kunna skapa mening med texten,⁶¹ samt att på ett systematiskt sätt identifiera det i texten som är viktigt för just denna undersökning.⁶²

Slutligen eftersträvar uppsatsen att ha hög validitet och hög reliabilitet. Där validiteten betyder att undersökningen verkligen mäter det den ska mäta. Leonhards principer tilldelas indikatorer som i sin tur måste överensstämma med principerna till en sådan grad att undersökningen faktiskt mäter det den ska mäta, vilket i detta fall är förekomsten av kombinerad bekämpning under de empiriska fall som valt ut till fallstudien.⁶³

Reliabiliteten i uppsatsen kommer säkerställas genom att detaljrikt förklara hur analysverktyget ska användas. Tillförlitligheten går ut på att andra forskare som genomför samma undersökning ska komma fram till samma svar och genom denna uppsats analysverktyg kan så många fel som möjligt minimeras. Denna uppsats uppnår en hög reliabilitet genom att redovisa tillvägagångssätten så konkret sätt som möjligt och förklara variablerna som används i detalj, vilket genomförts i och med detta metodkapitel och det föregående teorikapitlet.⁶⁴

⁵⁹ Esaiasson et al., 2007, s. 237.

⁶⁰ Widén, Per, *Kvalitativ textanalys*. I Fejes, Andreas, and Robert Thornberg. *Handbok i Kvalitativ Analys*. (Stockholm: Liber, 2015), s. 176-178.

⁶¹ Fejes & Thornberg, 2015, s. 34-35.

⁶² Johannesen & Tufte, 2003, s. 111.

⁶³ Bjereld, Ulf, Demker Marie, och Hinnfors Jonas. *Varför Vetenskap? Om Vikten Av Problem Och Teori i Forskningsprocessen*. (Lund: Studentlitteratur, 2009), s. 112-113.

⁶⁴ Yin, Robert K., och Björn Nilsson. *Fallstudier: Design Och Genomförande*. (Malmö: Liber, 2007), s. 13f.

3.2 Insamling av material och källkritik

Denna uppsats hämtar empirin från två olika böcker; *Fighting for Fallujah – A New Dawn for Iraq*⁶⁵ och *The battle for Fallujah – occupation, resistance and Stalemate in the War in Iraq*.⁶⁶ Dessa böcker är återberättelser av händelserna i Falluja under Irakkriget 2004, under operation Phantom Fury och operation Vigilant Resolve. Där den förstnämnda empirin är skriven av John R. Ballard som jobbade med USA:s försvarsminister i Pentagon när boken skrevs och är professor i gemensamma operationer på marinens skola för högre utbildning i USA. Under Irakkriget kommenderade Ballard marinkårens fjärde grupp för medborgerliga rättigheter.⁶⁷ Den sistnämnda boken är skriven av Vincent L. Foulk som arbetade i Irak som rådgivare till den irakiska regeringen gällande utredning och åtalande vid korruption när boken gavs ut. Även Foulk arbetade inom medborgerliga rättigheter-spåret, men i armén som överste under Irakkriget.⁶⁸ Anledningen till valet att använda dessa två böcker är att de båda författarna är väl insatta i ämnet, var på plats under händelserna, bidrar med olika syn på saken, vidare argumentation sker under källkritiken som följer.

I källkritiken finns bland annat kategorin berättelser där nedtecknade skildringar ingår, vilket empirin till denna undersökning kan klassificeras som. Det är just denna kategori som oftast används gällande just samtidshistoria och det är därför dessa böcker valts.⁶⁹ Materialet måste även ses utifrån källkritikens fyra principer; äkthet, oberoende, tidssamband och tendens. Kriteriet äkthet innebär i stora drag att materialet inte ska vara förfalskat,⁷⁰ därför har ett kritiskt förhållningssätt hållits till materialen under forskningens gång samt har recensioner och kritik mot materialet undersökts. Efter dessa åtgärder, samt att de båda författarna till materialet både har sakkunnighet i området och att dessa även upplevt händelserna, anses materialet som äkta och uppfyller därför kriteriet.

⁶⁵ Ballard, John R. *Fighting for Fallujah: A New Dawn for Iraq*. (Westport, Conn: Praeger Security International, 2006).

⁶⁶ Foulk, Vincent L. *The Battle for Fallujah: Occupation, Resistance and Stalemate in the War in Iraq*. (Jefferson, N.C; London: McFarland & Company, 2007).

⁶⁷ Ballard, 2006, s. 153.

⁶⁸ Foulk, 2007, s. 1 och bokens baksida.

⁶⁹ Esaiasson et al., 2007, s. 314ff. & Thurén, Torsten. *Källkritik*. (Stockholm: Liber, 2013), s. 8.

⁷⁰ Esaiasson et al., 2007, s. 317f. & Thurén 2013, s. 17.

Samtidighetsaspekten kan också anses uppfylld då de båda böckerna skrevs och producerades bara en kort tid efter operationerna ägt rum. Materialet har även fördelen att vara detaljrik, vilket även detta bidrar till uppfyllandet av kriteriet då samtida berättelser ofta har en större detaljrikedom än efterhandskonstruktioner.⁷¹

Dock är kraven för de två kriterierna oberoende och tendens svårare att komma ifrån. Eftersom båda författarna är amerikaner och har ingått i dess armé eller marinkår kan även berättelserna målas av detta. Oberoendekriteriet, som till stor del handlar om innehållet i texterna, har omhändertagits genom att använda källmaterial som är förstahandskällor⁷², alltså att personerna som skrivit berättelsen också varit med om den. Valet att använda två olika böcker om samma operationer har också detta att göra med oberoendekriteriet, nämligen att med den ena kunna bekräfta den andra, då författarna är oberoende av varandra. Författarna är alltså oberoende av varandra men kan trots detta påverkas av exempelvis förväntningar som ställs på en sådan typ av berättelse som de producerat.⁷³

Detta leder vidare till tendenskriteriet som kan förklaras med ordet partiskhet. Då båda författarna är en del av höga instanser inom den amerikanska försvarsmakten finns en stor risk att vissa händelser under operationerna kan vara snedvridna för att framstå på ett bättre sätt.⁷⁴ Detta är svårt att undvika helt, då i princip alla förstahandskällor om de valda fallen är skrivna av amerikaner som var där då operationerna skedde, vilket gör att en viss partiskhet är svår att undkomma. Dock är det som undersöks relativt objektiv, eller till och med tekniskt, och bör inte på samma sätt vridas samt att en medvetenhet för att detta kan förekomma finns.⁷⁵

Leonhards teori om kombinerad bekämpning har översatts från originalspråk, engelska, till svenska under denna undersökning på ett så direkt sätt som möjligt. Detta för att undvika egna tolkningar i själva beskrivandet av teorin, då tolkningar snarare hör

⁷¹ Esaiasson et al., 2007, s. 320. & Thurén 2013, s. 56.

⁷² Thurén, 2013, s. 45.

⁷³ Esaiasson et al., 2007, s. 319.

⁷⁴ Thurén, 2013, s. 63.

⁷⁵ Esaiasson et al., 2007, s. 321ff.

hemma i analysen, metodvalet och operationaliseringen.⁷⁶ För att få en så bra grund för undersökningen som möjligt har flertalet metodhandböcker använts under uppsatsen. Detta för att grunden som undersökningen vilar på är viktig för att få ett så fristående resultat som möjligt.

3.3 Analysverktyg

Under denna uppsats är det Leonhards teoris tre principer som ska operationaliseras. Operationalisering genomförs för att ta fram ett analysverktyg för att kunna genomföra undersökningen; att testa Leonhards teoris förklaringskraft på utfallet av operationer i urban miljö.

Det viktiga med operationalisering är att lägga grunden för att kunna genomföra forskningen. Operationaliseringen handlar om att ge principerna ett exakt meningsinnehåll, för att sedan se förekomsten av detta i empirin.⁷⁷ Just detta analysverktyg ska mäta förekomsten av kombinerad bekämpning under två urbana operationer i Falluja. Indikatorerna kommer i sin tur tas fram och definieras utifrån vad som anses specifikt för respektive princip.⁷⁸ Det viktiga med att tilldela principerna indikatorer är att avståndet mellan dessa, alltså indikatorerna och den teoretiska basen, inte får vara för stort.⁷⁹

Den kompletterande principen är egenfokuserad och syftar dels till att omintetgöra de egna svaghetera genom att komplettera vapensystem och dels att uppnå en synergieffekt där summan av effekten tillsammans blir större än effekten när vapengrenarna verkar var för sig.⁸⁰

⁷⁶ Denscombe, 2009, s. 323.

⁷⁷ Johannessen & Tufte, 2003, s. 44.

⁷⁸ Johannessen & Tufte, 2003, s. 45.

⁷⁹ Esaiasson et al., 2007, s. 59f.

⁸⁰ Leonhard, 1991, s. 92f.

Indikator	A	B	C	D	E
Princip 1 <i>Den kompletterande principen</i>	Kombination av två eller fler direkta vapensystem. (1A)	Kombination av ett eller fler direkt och ett eller fler indirekt vapensystem. (1B)	Kombination av direkta vapensystem och minsystem. (1C)	Kombination av indirekta vapensystem och minsystem. (1D)	Kombination av mark- och luftstridskrafter. (1E)

⁸¹ Tabell 4 *Kombination av mark- och sjö-, samt kombination av luft- och sjöstridskrafter har valts bort som indikatorer på grund av att operationerna utspelas på land, i urban miljö.*

Dilemmaprincipen är motståndarfokuserad och går ut på att skapa ett olösbart problem eller dilemma för motståndaren – agerar motståndaren mot det ena vapenslaget gör denne sig sårbar för ett annat, vilket de egna styrkorna i sin tur kan utnyttja för bättre effekt på stridsfältet.⁸²

Indikator	A	B	C
Princip 2 <i>Dilemmaprincipen</i>	Motståndaren måste välja ett vapensystem att skydda sig mot som lämnar denne oskyddad för ett annat. (2A)	Skapa ett läge där motståndaren måste välja att uppträda i för denne ogynnsam förmågesituation. (2B)	Överraska motståndaren (skapa ett dilemma genom förhandssituation). (2C)

⁸³ Tabell 5

Alcyoneusprincipen är en hemmaplansprincip som menar att målet är att göra fiendens styrka irrelevant i jämförelse med vart denne befinner sig. Här tvingas fienden strida i en terräng som är ofördelaktig, vilket skapar en ogynnsam förmågesituation för denne.⁸⁴

Indikator	A	B	C	D	E
Princip 3 <i>Alcyoneus-principen</i>	Strid mot långräckvidds-system i terräng med korta avstånd med egen närstridförmåga. (3A)	Strid mot korträckvidds-system i terräng med långa avstånd med egna långräckviddiga system. (3B)	Påverka terräng där fienden är stark så att denne måste uppträda i ogynnsam terräng. (3C)	Väljer terräng där fienden saknar förmåga att uppträda. (3D)	Tvinga motståndaren till att flytta sig till ogynnsam terräng. (3E)

⁸⁵ Tabell 6

Eftersom att teorin som operationaliseras är allmänt hållen och principerna inte är beroende av varandra för att uppnå en kombinerad bekämpning kommer värdet av

⁸¹ Tabell 4: indikatorer som tilldelats den kompletterande principen.

⁸² Leonhard, 1991, s. 94f.

⁸³ Tabell 5: indikatorer som tilldelats dilemmaprincipen.

⁸⁴ Leonhard, 1991, s. 96ff.

⁸⁵ Tabell 6: indikatorer som tilldelats Alcyoneusprincipen

variablerna inte heller vara beroende av varandra. De oberoende variablerna i undersökningen, principerna, är alltså oberoende av resultatet av varandra.

Detta innebär att resultatet kommer att vara JA eller NEJ. Har en enda indikator uppnåtts under operationerna, ja då har kombinerad bekämpning förekommit och resultatet blir ett JA.⁸⁶ Men det är inte rimligt att påstå att utfallen kan förklaras av endast en enda företeelse, utan indikatorerna måste förekomma mer än en gång för att operationen i sin helhet ska kunna sägas ha brukat kombinerad bekämpning i en så stor utsträckning att det representerar operationen i sin helhet. Av detta kan det utläsas att mängden indikatorer på kombinerad bekämpning måste sättas i förhållande till alla de strider som skett under operationen.

I resultatet kommer därför *andelen* indikatorer, i förhållande till när kombinerad bekämpning inte använts, redogöra för om operationen kan sägas vara en kombinerad bekämpningsoperation eller inte. Rimligen blir operationen en kombinerad bekämpningsoperation om brukandet av detta varit större än 50 %, alltså mer än hälften av striderna har utkämpats med hjälp av kombinerad bekämpning.⁸⁷

⁸⁶ Denk, 2012, s. 22.

⁸⁷ Denk, 2012, s. 22.

4. Undersökning

I detta kapitel kommer uppsatsens undersökning att redovisas. För att påbörja undersökningen kommer fallens bakgrund samt fallens händelseförlopp kort beskrivas. Därefter kommer undersökningen ske genom upplägget; jämförandeanalys av de båda valda fallen utifrån en oberoende variabel i taget. Avslutningsvis kommer undersökningens resultat sammanfattas.

4.1 Bakgrund

Av alla operationer som utfördes under Irakkriget är två stycken särskilt intressanta. Det första slaget om Falluja och det andra slaget om Falluja. Det första slaget utspelades i april 2004 och det andra i december 2004, varav den första operationen sågs som misslyckad och den andra som lyckad.⁸⁸ Det intressanta med dessa två operationer är att de utspelar sig i en urban miljö och att utfallet av dem blev olika.⁸⁹

Efter att 1 MEF tagit över uppdraget, att hindra staden Falluja från att bli en bas för insurgenterna, från arméns 82:a luftburna division i mars 2004, märktes det snabbt att utförandet av uppdraget inte skulle bli så enkelt som förutspått. Planen var att ha ett tvåsidigt tillvägagångssätt. Dels att patrullera staden 24 timmar om dygnet för att hitta insurgenter, dels att hjälpa till att förbättra skolor, kliniker och andra ledningstjänster genom att bidra med pengar och expertis. Allt detta var inom den nationella strategin.⁹⁰ Motståndet inifrån staden var starkare än förväntat och att ta kontroll, etablera närvaro och få ett förbättrat säkerhetsläge i Falluja lyckades inte.⁹¹

Som resultat av detta, samt av "Blackwater-incidenten" där fyra privatanställda säkerhetsvakter dödades och lemlästades, kom operation Vigilant Resolve att inledas den 4:e april 2004. Anfallsplanen fokuserade på att nyttja två marinkårsbataljoner och delar av två irakiska bataljoner inne i Falluja för att bekämpa och tränga ut insurgenterna från staden.⁹² Under operation Vigilant Resolve, som till stor del bestod

⁸⁸ Foulk, 2004, s. 22 & 213.

⁸⁹ Hills, 2004, s. 3.

⁹⁰ Hills, 2004, s. 3.

⁹¹ Foulk, 2007, s. 20 & Ballard, 2006, s. 11.

⁹² Ballard, 2006, s. 13 & Foulk, 2007, s. 22.

av snabba och blodiga stridförlopp, kom, den 19:e april, militära ledare från USA och ledare från Falluja överens om ett vapenstillestånd, där insurgenterna skulle ge upp alla sina tunga vapen. Skulle insurgenterna inte åttlyda denna vapenvila skulle operationen börja om på nytt. Trots att det varje dag var det skottlossning i staden efter detta avtal, med både automatvapen och raketgevär, meddelade den amerikanska militären den 30 april 2004 att Falluja-brigaden⁹³ nu skulle ta över staden.⁹⁴ Den "mellanställning" Falluja-brigaden nu hade, och som avslutade operation Vigilant Resolve, visade sig göra de flesta besvikna och under sommaren som kom upplöstes denna i princip helt.⁹⁵

Några månader senare, närmare bestämt i november, påbörjades nästa stora strid om Falluja. Inför denna strid var planeringen mycket mer omfattande, istället för att reagera på en händelse, agerade ledningen utifrån egna förutsättningar. Anfallet påbörjades tidigt den 8:e november 2004 och kallades för operation Phantom Fury, men döptes senare om till operation New Dawn, eller operation Al Fajr på arabiska.⁹⁶ Under operation Phantom Fury, som likt den första striden om Falluja bestod av snabba och blodiga stridförlopp, gav, den 23:e december, premiärministern Allawi sitt klartecken för civila att återvända till staden. Trots att stor del av befolkningen inte kunnat flytta tillbaka till sina hem ansågs operation Phantom Fury vara en framgångsrik operation. Insurgenterna hade, framgångsrikt, drivits ut från staden och kontrollen låg för tillfället hos koalitionen.⁹⁷

4.2 Den kompletterande principen

Under detta avsnitt kommer empiri från de båda fallen presenteras i form av en jämförandeanalys med oberoende variabeln som utgörs av den kompletterande principen. Detta kommer ske med hjälp av de indikatorer som togs fram till analysverktyget.

⁹³ Konceptet bakom the Fallujah Brigade var att fungera som en buffert mellan insurgenterna och koalitionen, att isolera de utländska elementen från insurgenterna i Falluja, och att bekämpa denna grupp medan de skyddar invånarna i staden och återinför ordningen.

⁹⁴ Foulk, 2007, s. 44.

⁹⁵ Ballard, 2006, s. 22.

⁹⁶ Ballard, 2006, s. 54.

⁹⁷ Ballard, 2006, s. 54.

4.2.1 Jämförandeanalys

Planen för operation Vigilant Resolve krävde något mer än bara vanligt infanteri, vilket resulterade i att det sattes upp stridsgrupper, där traditionella infanteribataljoner förstärktes med resurser för större rörlighet på marken, samt tillfördes större eldkraft i form av kompletterande vapensystem.⁹⁸ Lik operation Vigilant Resolve inleddes även operation Phantom Fury med en komplettering av stridskrafter. De som till en början ingick i divisionsordern var två marinkårregementen och en kavalleribrigad, som kompletterades med marinkårs- och arméenheter. De irakiska enheterna var även dem integrerade i alla amerikanska förband.⁹⁹

Under operation Vigilant Resolve ställdes amerikanerna inför problemet att bli beskjutna utanför staden med långräckviddiga vapensystem inifrån staden. Detta löste de genom att kombinera sin rörelse med eld från stridsvagnar. De mekaniserade delarna hade bättre förmåga till strid på långa avstånd och från öppna ytor än infanteriet, vilket gjorde att infanteriet klarade sig mycket bättre när de kompletteras med ett vapensystem som kunde arbeta i "sin rätta miljö". När de sedan kom in i staden, skyddade de i sin tur de mekaniserade delarna som inte hade lika stor förmåga inne i staden.¹⁰⁰ Koalitionen ställdes inte inför samma problem under operation Phantom Fury men nyttjade olika direkta vapensystem på andra sätt. Koalitionsstyrkorna ändrade det taktiska förfarande angående genomsökning av byggnader utifrån de lärdomarna operationen i april resulterat i. Infanteriet använde nu taken till att ta sig från hus till hus och undvek att göra detta på de öppna gatorna. Nu kompletterade de även sina handeldvapen med att ha understödjande enheter på marken, med bland annat fordonsmonterade kulsprutor. Detta visade på en medvetenhet om att komplettera direkta vapensystem med andra direkta vapensystem.¹⁰¹

Vid industriområdet i Falluja, där amerikanerna tog över kontroll på ett effektivt sätt, användes en kombination av direkta och indirekta vapensystem. Detta var en av de få gånger där striden inte fördes i direkt anslutning till de civila invånarna i staden, vilket ledde till att det indirekta vapensystemet kunde användas i större utsträckning. Detta

⁹⁸ Ballard, 2006, s. 13 & 120.

⁹⁹ Ballard, 2006, s. 53.

¹⁰⁰ Foulk, 2007, s. 23.

¹⁰¹ Foulk, 2007, s. 213 & Ballard, 2006, s. 59.

användes annars inte i någon större utsträckning under operation Vigilant Resolve, det var även enklare för amerikanerna att hålla industriområdet som en utgångspunkt i den fortsatta striden.¹⁰² Under operationen Phantom Fury kunde däremot koalitionsstyrkan i större utsträckning använda sig av artilleri och indirekt bekämpning, vilket skiljer sig från apriloperationen. Detta på grund av att civilbefolkningen till stor del evakuerats och inte på samma sätt tog skada av striderna. Denna kombination användes dock inte under operationens gång i särskilt stor utsträckning, utan indirekt eld användes till stor del som förbekämpning.¹⁰³

När operation Vigilant Resolve pågick någon dag befann sig den första bataljonen i den nordvästra delen av staden och den andra bataljonen i den sydöstra delen av staden. Dessa två bataljoner utgjorde de viktigaste manöverförbanden för striden. Amerikanerna arbetade över tiden med samordning mellan markstridskrafterna och luftstridskrafterna. De kompletterade understödet med stridsflyg och attackflyg samt attackhelikoptrar för att kunna uppnå en högre säkerhet på marken.¹⁰⁴ Detta genomfördes även under operation Phantom Fury, men inte alls i samma utsträckning. Här använde koalitionen sig, som tidigare nämnt, snarare av förbekämpning med indirekt eld, snarare än med en kombination av dessa vapenslag.

4.2.2 Sammanfattning

Som kan urskiljas ur detta brukades kombinerad bekämpning, i form av variabeln: den kompletterande principen, under båda operationerna vid vissa tillfällen. Det intressant är att de båda operationerna till stor del nyttjade detta i samma utsträckning, men utifrån olika indikatorer. Totalt finns tre av fem indikatorer representerade i den undersökta empirin nämligen 1A, 1B och 1E. Totalt förekom indikatorer för denna variabel cirka 30 % av antalet strider som utspelades under de två operationerna. Andelen indikatorer är samma, men vilka indikatorer, eller vilken typ av kombinerad bekämpning som används, skiftar mellan operationerna.

¹⁰² Ballard, 2006, s. 15.

¹⁰³ Ballard, 2006, s. 60.

¹⁰⁴ Ballard, 2006, s. 13.

Indikatorer	Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury
1A	Ja	Ja
1B	Ja	Ja
1C	Nej	Nej
1D	Nej	Nej
1E	Ja	Ja
Total andel:	30 %	30 %

105 Tabell 7

4.3 Dilemmaprincipen

Under detta avsnitt kommer, likt den tidigare delen, empiri från de båda fallen presenteras i form av en jämförandeanalys med den oberoende variabeln som utgörs av dilemmaprincipen. Detta kommer ske med hjälp av de indikatorer som togs fram till analysverktyget.

4.3.1 Jämförandeanalys

När insurgenterna anföll amerikanerna inifrån och ovanifrån byggnader, under operation Vigilant Resolve, svarade amerikanerna med att kombinera markanfall med luftanfall. För att försvara sig mot det ena behövde insurgenterna göra sig sårbara för det andra. Besköt de attackhelikoptrarna gjorde de sig synliga för marktrupperna, men försökte de bekämpa soldaterna på marken från taken blev de nedkämpade av attackhelikoptrarna.¹⁰⁶ Detta skiljer sig mellan operationerna då denna företeelse inte skedde i samma utsträckning under operation Phantom Fury, där koalitionsstyrkan förlitade sig i större utsträckning på det numerära övertaget och eldkraft de hade på marken.

Under operation Phantom Fury fann sig koalitionen i utkanten av staden och hade då, efter bara några dagar, tagit större delen av staden. Det koncept som nu sattes i spel var att splittra fienden, detta genomfördes genom att förstöra kvarvarande försvarsställningar och hitta insurgenter som tagit till flykt till enskilda byggnader. När insurgenterna splittrades och deras försvarsställningar och stridsställningar rämnades till marken kunde de inte längre uppträda organiserat. Detta resulterade i att deras

¹⁰⁵ Tabell 7: resultatet för analysen av variabeln: den kompletterande principen.

¹⁰⁶ Ballard, 2006, s. 13.

stridsförmåga och effekt på koalitionsstyrkan minskade då de uppträdde i princip enskilt. Denna ofördelaktiga förmågesituation resulterade i att insurgenter snarare flydde än sökte strid.¹⁰⁷ Vad som kan urskiljas ur den undersökta empirin skiljer sig operationerna åt på denna punkt, då operation Vigilant Resolve inte lyckades kraftsplittra fienden på samma sätt. Ambitionen fanns dock att anfälla in i staden på två fronter och hitta och bekämpa nyckelpersoner, detta för att skapa ett dilemma för motståndaren, men det misslyckades.¹⁰⁸

Under operation Vigilant Resolve skapade amerikanerna dilemman för insurgenterna på andra sätt, exempelvis genom bakhåll. Vid exempelvis ett av dessa tillfällen infiltrerade en pluton in framför sina egna försvarslinjer. Plutonen som genomförde detta bakhåll väntade i en hel dag på att fienden skulle dyka upp och när de gjorde det lyckades ena troppen i plutonen nedkämpa fem av de sex insurgenter som syntes till. Därefter tillkom fler insurgenter, vilket resulterade i att den andra troppen, med understöd av stridsvagnar, nedkämpade ytterligare sex insurgenter innan dessa tog till flykten. Amerikanerna lyckades skapa en efterhandsituation för motståndaren, ett dilemma uppstår då och den egna styrkan har uppnått överraskning.¹⁰⁹ Denna taktik använda sig inte koalitionsstyrkan av på samma sätt av utan uppnådde istället överraskning på andra sätt.

Under operation Phantom Fury anföll koalitionsstyrkan staden på en bred front, istället för på två fronter som vid operation Vigilant Resolve. Koalitionsstyrkan hade ett högt tempo i anfallet och anföll norrifrån och med en "stoppkloss" i form av en brigad som väntade i söder kunde de i den södra delen av staden uppnå en överraskande effekt på motståndaren. Då insurgenterna trodde att den södra brigaden skulle genomföra anfallet och det faktum att det hade gått snabbt för den norra stridsgruppen, fann sig koalitionen i en förhandsituation där de kunde anfälla insurgenterna bakifrån.¹¹⁰ Insurgenterna hamnade i en efterhandssituation och koalitionsstyrkan lyckades, likt amerikanerna under operation Vigilant Resolve, skapa en dilemmasituation för fienden genom överraskning.

¹⁰⁷ Ballard, 2006, s. 65.

¹⁰⁸ Foulk, 2007, s. 38.

¹⁰⁹ Foulk, 2007, s. 38.

¹¹⁰ Ballard, 2006, s. 64.

4.3.2 Sammanfattning

Efter denna analys kan det urskiljas att kombinerad bekämpning, i form av variabeln dilemmaprincipen, nyttjas under båda operationerna. Till skillnad från den kompletterande principen, som användes i samma utsträckning under båda operationerna, finns här en större skillnad mellan dem. Totalt finns alla tre indikatorer representerade men hos de olika operationerna. I den undersökta empirin finns hos operation Vigilant Resolve indikator 2A och 2C representerade och hos operation Phantom Fury finns 2B och 2C representerade. Totalt förekom indikatorer för denna variabel ungefär 15 % respektive 10 % av antalet strider. Mängden indikatorer till andel och vilka indikatorer, eller vilken typ av kombinerad bekämpning som används, skiftar aningen mellan operationerna.

Indikatorer	Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury
2A	Ja	Nej
2B	Nej	Ja
2C	Ja	Ja
Totala andel:	15 %	10 %

111 Tabell 8

4.4 Alcyoneusprincipen

Under detta avsnitt kommer empiri från de båda fallen presenteras i form av en jämförande analys med den oberoende variabeln som utgörs av Alcyoneusprincipen. Detta kommer ske med hjälp av de indikatorer som togs fram till analysverktyget.

4.4.1 Jämförande analys

En nyckelterräng som insurgenterna använt sig specifikt mycket av under operationen Vigilant Resolve var civilbefolkningen i Falluja. Denna "nyckelterräng" fanns under operation Phantom Fury inte kvar på grund av de evakueringar som skett av invånarna i staden. Nu kunde inte längre insurgenterna använda sig av civila för att skydda sig eller ta skydd i specifika skyddsvärdiga byggnader där vanligtvis mycket civila invånare fanns och risken för att koalitionsstyrkan skulle nedkämpa civila av misstag nedgick. Den

¹¹¹ Tabell 8: resultatet för analysen av variabeln: dilemmaprincipen.

terräng där insurgenterna hade varit som starkast, hade i och med detta tagits bort av koalitionen redan innan operationen började. Att koalitionsstyrkan lyckades påverka denna terräng är den aspekt som skiljer mest mellan operation Vigilant Resolve och operation Phantom Fury.¹¹²

Att påverka terrängen där fienden var som starkast genomfördes dock även under Vigilant Resolve, men inte genom flytta civilbefolkningen. Utan här hittade amerikanerna istället insurgenternas baser, där de verkade ifrån, och bekämpade denna terräng så att fienden inte kunde verka därifrån. Detta resulterade i att insurgenterna tvingades bort från sin "hemmaterräng", vilket ofta kunde vara moskéer, och in i terräng de inte planerat för, alltså där de inte förberett vapenlager och vapensamlingar.¹¹³

Att påverka terrängen där fienden är stark och att få denna att uppträda i terräng som är ogynnsam för denna skedde under operation Phantom Fury på lite andra sätt, inte endast genom att ta bort civilbefolkningen, utan även, likt operation Vigilant Resolve, genom att fysiskt påverka terrängen i staden där insurgenterna hade sina baser och utgångspunkter. Här uppkom en ovanlig kombination, den av stridskrafter och schaktmaskiner. Detta var en stor fördel för koalitionen då dessa maskiner bokstavligen kunde rämna insurgenternas försvarsställningar till marken. Detta pågick under i princip hela operationen och insurgenternas starka terräng påverkades än en gång av koalitionsstyrkan och de tvingades ut i terräng som var ofördelaktig för dem.¹¹⁴

Under de första veckorna under operation Vigilant Resolve lärde sig amerikanerna vissa saker om terrängen. Trots att stor del av staden var insurgenternas "hemmaplan" fanns sätt att ändra terrängen omkring sig för att undvika viss terräng, eller för att få insurgenterna att inte kunna använda sig av den terrängen. Exempelvis slog marinkårssoldaterna ner väggar mellan takterrasserna, så att de kunde röra sig från hus till hus, utan att behöva göra det på gatorna där insurgenterna konstant hade bevakning och möjlighet till att bekämpa amerikanerna. När amerikanerna började komma fram till

¹¹² Ballard, 2006, s. 60.

¹¹³ Foulk, 2007, s. 27.

¹¹⁴ Foulk, 2007, s. 212.

egna sätt att undvika vägarna, gjorde de den fördelaktiga terrängen som vägarna utgör för insurgenterna irrelevant. De valde alltså en terräng där motståndaren inte har någon större möjlighet att bekämpa dem ifrån.¹¹⁵

Undvikandet av terräng där insurgenterna var starka genomfördes på ytterligare ett annat sätt under operation Phantom Fury. Terräng där fienden saknade förmåga valdes genom att använda sig av mindre enheter som kunde avgöra var de största hoten fanns. Kombinationen av att skicka små enheter för att inhämta underrättelse och sedan utnyttja denna i striden var något koalitionen genomförde mycket under denna operation. I och med detta kunde de göra motståndarens styrkor irrelevanta; då dessa kraftsamlat vägbomber längs en gata, valde koalitionsstyrkan en annan. Detta resulterade i att marinkårsenheterna tog alternativa vägar, såsom järnvägsspår och över fält, för att undvika motståndarens färdiga skottgator och de nedgrävda vägbomberna som motståndaren placerat ut på de platser som koalitionen vanligtvis framryckte på.¹¹⁶

4.4.2 Sammanfattning

Av den empiri som undersökts kan det urskiljas att även denna variabel, Alcyoneusprincipen, förekommit under båda operationerna. Totalt nyttjades tre av fem indikatorer, där båda operationer brukat samma, nämligen 3C, 3D och 3E. Det varierar i förekomsten av variabeln mellan de olika operationerna, där operation Vigilant Resolve nyttjade denna typ av kombinerad bekämpning cirka 20 % av striderna och operation Phantom Fury nyttjade detta ungefär i 30 % av striderna.

Indikatorer	Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury
3A	Nej	Nej
3B	Nej	Nej
3C	Ja	Ja
3D	Ja	Ja
3E	Ja	Ja
Totala andel:	20 %	30 %

117 Tabell 9

¹¹⁵ Foulk, 2007, s. 37.

¹¹⁶ Foulk, 2006, s. 212.

¹¹⁷ Tabell 9: resultatet för analysen av variabeln: Alcyoneusprincipen.

4.5 Sammanfattning

Detta avsnitt kommer redovisa en sammanfattning av resultaten och slutsatserna från analysen.

Som tidigare nämnts under denna uppsats krävs att minst 50 % av de strider som utspelats under operationerna utgjorts av kombinerad bekämpning för att dessa ska kunna sägas nyttjat kombinerad bekämpning i *stor* utsträckning. Av jämförandeanalysen som genomförts i detta kapitel kan det utläsas att detta uppnåts under båda operationerna som ingått i analysen.

Den kompletterande principen uppnås om minst en av indikatorerna: kombination av två eller fler direkta vapensystem (1A), kombination av ett eller fler direkt och ett eller fler indirekt vapensystem (1B), kombination av direkta vapensystem och min-system (1C), kombination av indirekta vapensystem och min-system (1D), kombination av mark- och luftstridskrafter (1E) uppfylls under operationerna. Förekomsten av denna princip, tillsammans med de andra principerna, måste sättas i förhållande till det totala antalet strider som utspelats under operationen. Denna variabel har, under analysen, uppnått ett värde av 30 % för respektive operation.

Dilemmaprincipen uppnås om minst av en av indikatorerna: motståndaren måste välja ett vapensystem att skydda sig mot som lämnar denne oskyddad för ett annat (2A), skapa ett läge där motståndaren måste välja att uppträda i för denne ogynnsam förmågesituation (2B), överraska motståndaren (skapa ett dilemma genom förhandssituation) (2C) uppfylls under operationerna. Förekomsten av denna princip, tillsammans med de andra principerna, måste sättas i förhållande till det totala antalet strider som utspelats under operationen, precis som vid den föregående variabeln. Denna variabel har, under analysen, uppnått ett värde av 15 % respektive 10 % för operation Vigilant Resolve respektive operation Phantom Fury.

Alcyoneusprincipen uppnås om minst en av indikatorerna: strid mot långräckviddssystem i terräng med korta avstånd med egen närstridförmåga (3A), strid mot korträckviddssystem i terräng med långa avstånd med egna långräckviddiga system (3B), påverka terräng där fienden är stark så att denne måste uppträda i ogynnsam

terräng (3C), väljer terräng där fienden saknar förmåga att uppträda (3D), tvinga motståndaren till att flytta sig till ogynnsam terräng (3E) uppfylls under operationen. Förekomsten av denna princip, tillsammans med de andra principerna, måste sättas i förhållande till det totala antalet strider som utspelats under operationen, precis som vid den föregående variabeln. Denna variabel har, under analysen, uppnått ett värde av 20 % respektive 30 % för operation Vigilant Resolve respektive operation Phantom Fury.

Oberoende variabler	Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury
Den kompletterande principen (1)	30 %	30 %
Dilemmaprincipen (2)	15 %	10 %
Alcyoneusprincipen (3)	20 %	30 %
Total andel kombinerad bekämpning:	65 %	70 %

118 Tabell 10

¹¹⁸ Tabell 10: totala andelen kombinerad bekämpning under båda operationerna.

5. Avslutning

I detta kapitel kommer slutsatser och resultat att diskuteras genom att bland annat besvara uppsatsens delfrågeställningar och huvudfrågeställning. Därefter kommer avsnittet reflektera kring det vetenskapliga problemet, samt redogöra för resultatens betydelse för yrkesutövningen och ge förslag på fortsatt forskning.

5.1 Diskussion

Nedan följer besvarande av uppsatsens frågeställningar samt en diskussion kring undersökningens resultat, slutsatser och det vetenskapliga problemet.

I hur stor utsträckning använde amerikanerna kombinerad bekämpning under Operation Vigilant Resolve?

Under operationen användes kombinerad bekämpning i så pass stor uträkning att det kan sägas att det genomsyrade hela operationen och mer än hälften av striderna påvisade utnyttjade av kombinerad bekämpning.

I hur stor utsträckning använde amerikanerna kombinerad bekämpning under Operation Phantom Fury?

Under operationen var andelen kombinerad bekämpning i förhållande till de strider då det inte brukades även här större än hälften och kan benämnas som en operation som genomsyrades av kombinerad bekämpning.

Kan Leonhards teori om kombinerad bekämpning förklara utfallet av militära operationer som utspelas i urban miljö?

Eftersom att användandet av kombinerad bekämpning överskred gränsen för vad som skulle kunna kallas för kombinerad bekämpningsoperation kan därmed slutsatsen dras att Leonhards teori inte förklara utfallet av operationer i urban terräng. Detta då den operation som misslyckades borde, enligt Leonhards teori, inte uppfyllt de indikatorer och variabler i den mängd operationen gjorde.

Variabler:		Operation Vigilant Resolve	Operation Phantom Fury	Jämförelse
Bakgrundsvariabler:	Plats	Falluja	Falluja	Likhet
	Tid	2004	2004	Likhet
	Mål	Göra staden fri från insurgenter	Göra staden fri från insurgenter	Likhet
	Aktör	Statlig, 1. MEF	Statlig, 1. MEF	Likhet
	Terräng	Bebyggelse	Bebyggelse	Likhet
	Motståndare	Insurgenter, icke statliga aktörer	Insurgenter, icke statliga aktörer	Likhet
	Konflikt/krig	Irakkriget	Irakkriget	Likhet
Oberoende variabel:	kombinerad bekämpning i sin helhet	Ja	Ja	Likhet
Beroende variabel:	utfallet	Misslyckat	Lyckat	Skillnad

119 Tabell 11

Ambitionen med uppsatsen var att, med avstamp i det vetenskapliga problemet att militära aktioner i bebyggelse inte analyserats lika mycket som operationer i annan terräng, bidra till den rådande krigsvetenskapliga debatten angående strid i bebyggelse genom att pröva Leonhard teoriers förklaringskraft på utfallet av operationer som utspelas i urban miljö. Genom den komparativa analys som genomförts under kapitel 4 i denna uppsats var strävan därför att stärka denna teori med empiriska belägg för att den kombinerade bekämpningen, den oberoende variabel, påverkar utfallet, den beroende variabeln, av operationer i urban miljö.¹²⁰

Undersökningen strävade därigenom efter att verifiera Leonhards teori, men resultatet blev det omvända, då sambandet mellan utfallet av operationerna och förekomsten av den kombinerade bekämpningen inte kunde bekräftas.¹²¹ Resultatet borde blivit att det ena fallet misslyckades på grund av avsaknaden av kombinerad bekämpning och det andra lyckade på grund av förekomsten av kombinerad bekämpning, men båda fallen använde detta i princip lika mycket. Leonhards teori kan därför inte nyttjas för att förklara utfallen av operationer i bebyggelse, vilket i sig gör den inte kan nyttjas för att tillgodogöra sig lärdomar från dessa operationer att utnyttja i framtiden. Det saknas

¹¹⁹ Denk, 2012, s. 45. Jämförelsetabell, mest lika-design. Tabell 11.

¹²⁰ Denk, 2012, s. 52.

¹²¹ Denk, 2012, s. 56.

alltså samband mellan den oberoende variabeln och den beroende variabeln utifrån denna undersökning.

5.2 Reflektion och kritik mot undersökningen

Under detta avsnitt kommer en kort diskussion om det vetenskapliga förhållningssättet och kritik mot undersökningen i sig redovisas.

En reflektion kring kritik mot undersökningen handlar om analysverktyget, mer specifikt om de värden som gets de olika variablerna. Trots att Leonhards teori är allmänt hållen och de olika principerna inte beror av varandra är det ett stort antagande att kombinerad bekämpning skett i *stor* utsträckning om andelen kombinerad bekämpningsstrid är mer än 50 % av den totala mängden strider. Det är möjligt att det egentligen behövs mer, eller till och med mindre. Detta är en stor osäkerhet i undersökningen men trots detta skulle resultatet ändå blivit detsamma utifrån jämförandeanalysen, då kombinerad bekämpning förekommit i stor utsträckning med endast 5 % skillnad mellan de båda fallen. Detta i sin tur gör att orsakssambandet inte styrks.

Ytterligare kritik mot undersökningen handlar om valet av material. Då menas inte valet av fall, utan snarare av materialtyp. För att få en mer precis redovisning av hur kombinerad bekämpning användes under operationerna hade rapporter från dessa varit bättre att genomföra undersökningen på. Dock kunde denna typ av rapporter inte erhållas under denna uppsats, utan det material som fanns att tillgå var dessa nedtecknade skildringar från personer på plats som arbetade med marinkåren respektive armén under operationerna. Materialtypen som användes var den bästa som kunde erhållas och värderades utifrån de primärkällor de är.

En kort reflektion om metodvalet är att den mest lika-design som använts skulle kunna bytas ut mot en mest olika-design. Detta för att kunna öka generaliserbarheten i undersökningen. Det är mindre generaliserbarhet med mest lika-designen då det endast går att generalisera till en viss typ av fall, vilket i denna undersökning varit ambitionen att göra till andra fall i bebyggelse. Att testa Leonhards teori genom en mest olika-design skulle kunna vara relevant då generaliserbarheten kunnat ökas även till andra fall.

Ytterligare alternativ är att använda den statistiska designen där fler fall än två kan användas för att stärka undersökningen då något av de två fallen som undersöks i denna uppsats kan ha haft en unik variabel som inte framkommit, vilket hade minimerats om fler fall ingått i undersökningen.

För att stärka intersubjektiviteten i undersökningen hade även här metoden kunnat bytas ut mot en annan, exempelvis mot en mer kvantitativ studie där siffrorna styr mer än orden och tolkningarna gör. Att genomföra en komparativ fallstudie med hjälp av kvalitativ textanalys innebär att empirin som undersöks till viss del behöver tolkas, vilket kan vara en nackdel då två olika forskare kan tolka på olika sätt. Under denna undersökning har en omläsning av materialet genomförts för att undersöka om resultaten blev desamma igen, vilket det blev, och detta stärker intersubjektiviteten då en annan forskare med större sannolikhet kommer fram till samma resultat. Validiteten i undersökning anses, liksom reliabiliteten som nämns ovan, vara hög. Analysverktyget som tagits fram mäter förekomsten av kombinerad bekämpning, vilket var det undersökningen och jämförandeanalysen syftade till.

En sista reflektion angående undersökningen är om krig egentligen kan vinnas på taktisk nivå. Leonhards teori ska kunna användas på alla nivåer, men utfallet av en operation kanske endast kan vinnas på strategisk nivå, vilket gör det svårt att förklara utfallet, lyckat eller misslyckat, genom att undersöka exempelvis stridskrafter. Under undersökningen och analysen visades det att vid de tillfällen kombinerad bekämpning använts uppnåddes trots allt en fördelaktig effekt för den part som använt detta.

5.3 Resultatets betydelse för yrkesutövningen

Resultaten denna uppsats kommit fram till har en viss betydelse för den fortsatta forskningen på området strid i bebyggelse. Försvarmaktens markstridsskola arbetar just nu med att ta fram nya reglementen vad gäller strid i bebyggelse, där utgångspunkterna till stor del utgörs av lärdomar utifrån operationer som utspelats i urban miljö tidigare. Uppsatsens ambition var, som tidigare nämnts, att bidra med att stärka förklaringskraften i Leonhards teori om kombinerad bekämpning för att kunna nyttja denna vid analyser av utfallen vid operationer i urban miljö och på så sätt tillgodogöra sig lärdomar vid denna typ av operationer.

Resultatet blev tyvärr negativt, men ett negativt resultat är trots allt ett resultat, då vetenskapen nu finns att denna teori inte är lämplig att analysera utfallen av strid i bebyggelse med. Det orsakssamband som antogs skulle förekomma mellan utfallen av operationerna och den kombinerade bekämpning fanns inte, utan den kombinerade bekämpning visade sig förekomma till i princip till lika stor andel under båda operationerna och kunde därigenom inte sägas påverka utfallen.

Undersökningens resultat har vidare påvisat att vid de tillfällen kombinerad bekämpning användes under operationerna uppnåddes effektivitet i striden. Detta visar att det trots allt är viktigt med kombinerad bekämpning i strid i bebyggelse, trots att det inte föreligger ett orsakssamband mellan detta och utfallet. Uppsatsen fyller forskningsluckan genom att påvisa komplexiteten vid operationer i urban miljö genom denna teoriprovande empiriska analys.

5.4 Förslag på fortsatt forskning

Då det fortfarande anses viktigt att kunna tillgodogöra sig lärdomar utifrån de erfarenheter som kommit ur operationer i urban terräng är ett förslag på fortsatt forskning att genomföra samma undersökning igen, men med en annan teori. Trots att kombinerad bekämpning ska leda till en högre effektivitet i striden och kunna uppnå en synergieffekt, kan det vara så att en teori om upprorsbekämpning passar sig bättre för att undersöka strid i bebyggelse. Detta för att "det representativa fallet" för operationer i urban miljö är i en COIN-kontext.

Ytterligare förslag är att genomföra en teorigenererande studie. Alltså att ta fram en helt ny teori där exempelvis Hills forskning kombineras med Kilkullens eller Galulas teorier om upprorsbekämpning. Detta för att kombinera det som kan anses vara de mest relevanta infallsvinklarna för strid i bebyggelse.

Litteratur och referensförteckning

Litteratur

- Antal, John F., and Bradley T. Gericke. *City Fights: Selected Histories of Urban Combat from World War II to Vietnam*. (New York: Ballantine Books, 2003).
- Ballard, John R. *Fighting for Fallujah: A New Dawn for Iraq*. (Westport, Conn: Praeger Security International, 2006).
- Bjereld, Ulf, Demker Marie, och Hinnfors Jonas. *Varför Vetenskap?: Om Vikten Av Problem Och Teori i Forskningsprocessen*. (Lund: Studentlitteratur, 2009).
- Denk, Thomas. *Komparativa Analysmetoder*. (Lund: Studentlitteratur, 2012).
- Denscombe, Martyn. *Forskningshandboken: För Småskaliga Forskningsprojekt Inom Samhällsvetenskaperna*. (Lund: Studentlitteratur, 2009).
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: Konsten Att Studera Samhälle, Individ Och Marknad*. (Stockholm: Norstedts juridik, 2007).
- Fejes, Andreas, and Robert Thornberg. *Handbok i Kvalitativ Analys*. (Stockholm: Liber, 2015).
- Foult, Vincent L. *The Battle for Fallujah: Occupation, Resistance and Stalemate in the War in Iraq*. (Jefferson, N.C; London: McFarland & Company, 2007).
- Graves, Robert, *The Greek Myths*, (New York, 1955 (reviderad 1960)).
- Hills, Alice. *Future War in Cities: Rethinking a Liberal Dilemma*. (London: Frank Cass, 2004).
- House, Jonathan M. *Toward Combined Arms Warfare: A Survey of 20th-Century Tactics, Doctrines, and Organisation*. (U.S. Army Command and General Staff College Fort Leavenworth 1984).
- Johannessen, Asbjørn, Per Arne Tuft, and Geije Johansson. *Introduktion Till Samhällsvetenskaplig Metod*. (Malmö: Liber, 2003).
- Leonhard, Robert R. *The Art of Maneuver: Maneuver-Warfare Theory and Airland Battle*. (Novato, CA: Presidio Press, 1991).
- Patel, Runa, och Bo Davidson. *Forskningsmetodikens Grunder: Att Planera, Genomföra Och Rapportera En Undersökning*. (Lund: Studentlitteratur, 2011).
- Teorell, Jan, and Torsten Svensson. *Att Fråga Och Att Svara: Samhällsvetenskaplig Metod*. (Stockholm: Liber, 2007).
- Thurén, Torsten. *Källkritik*. (Stockholm: Liber, 2013).
- Widén, Jerker, Jan Ångström, Försvarsmakten. *Militärteorins Grunder*. (Stockholm: Försvarsmakten, 2005).
- Yin, Robert K., och Björn Nilsson. *Fallstudier: Design Och Genomförande*. (Malmö: Liber, 2007).

Andra källor

- Rydberg, Daniel, *Hur kan kombinerade vapen förstås och användas inom högre taktisk nivå, Sicilien 1943?* (Stockholm: Försvarshögskolan, 2014).